

1. ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΕΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ... 14/06/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: ... 14/06/2023

Σελίδα: 44

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Τι μπορεί (και πρέπει) να προσφέρει η Ένωση στην Τουρκία

Η Τουρκία επιχειρεί να επαναπροεγγίσει την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) πρωτίστως για οικονομικούς λόγους. Ενώ ο γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς προσκάλεσε τον νεοεκλεγέντα πρόεδρο Ρεσέπ Ταγίπ Ερντογάν στο Βερολίνο προκειμένου μεταξύ άλλων «να επιδιώξουν τον επαναπροσδιορισμό των σχέσεων της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση». Τη διάθεση για επαναπροσδιορισμό σχέσεων εκφράζουν το Παρίσι και άλλες πρωτεύουσες της ΕΕ, καθώς και οι πρόεδροι Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Συμβουλίου Φον ντερ Λάιεν και Σαρλ Μισέλ. Το κρίσιμο βεβαίως ερώτημα είναι τι μπορεί και τι πρέπει να προσφέρει τώρα η Ένωση στην Τουρκία, σε μια χώρα με αυταρχικό καθεστώς παραβίασης των δημοκρατικών αξιών, κράτους δικαίου, κ.λπ. Οπωσδήποτε ούτε μπορεί ούτε πρέπει τώρα να προσφέρει την επιλογή της πλήρους ένταξης για την οποία η Τουρκία είναι «υποψήφια χώρα» από το 1999, αλλά ούτε πρέπει και να διακόψει πλήρως την ενταξιακή διαδικασία όπως προτείνει ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΡΡ) Μ. Βέμπερ. Ο ορίζοντας ένταξης της Τουρκίας θα πρέπει να παραμείνει ανοιχτός.

Αυτό όμως που πρέπει και μπορεί να προσφέρει τώρα με μια συνεκτική, ευφυή στρατηγική είναι μια περιεκτική ειδική σχέση που να λειτουργεί και ως μοχλός για την υποβολή δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων στη χώρα στη βάση συγκεκριμένων αιρεσιμότητων. Ετσι στη λογική της θετικής ατζέντας που έχει ήδη εξαγγείλει η ειδική αυτή σχέση μπορεί να περιλαμβάνει:

(α) εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης (1995) προκειμένου να καλύψει πρόσθετους τομείς (γεωργικό, υπηρεσίες, κρατικών προμηθειών, κ.λπ.), στόχος που ενδιαφέρει ιδιαίτερα την Τουρκία, (β) συνεργασία σε δέσμη άλλων πολιτικών της Ένωσης (υγεία, περιβάλλον, ενέργεια, κ.λπ.), (γ) απελευθέρωση θεωρήσεων (visas) σε περιορισμένη έκταση, πάγιο αίτημα της Τουρκίας, (δ) ανανέωση / επικαιροποίηση της Κοινής Δήλωσης του 2016 για το Μεταναστευτικό ώστε η εφαρμογή της να καταστεί πιο αποτελεσματική, (ε) συμμετοχή της Τουρκίας στη μόνιμη διαρθρωμένη αμυντική συνεργασία (PESCO) και μεγαλύτερη ευθυγράμμισή της με την κοινή εξωτερική πολιτική (ΚΕΠΠΑ – σήμερα είναι στο πενιχρό 7%).

Η Ελλάδα οφείλει να προσεγγίσει με «δικειδικτική δημιουργικότητα» τη διαδικασία για ειδική σχέση ΕΕ - Τουρκίας και με στόχο να φέρει την Τουρκία πλησιέστερα στην ΕΕ αλλά και να προωθήσει ειδικότερες αιρεσιμότητες που θα στηρίζουν / μεγιστοποιούν την πάγια στρατηγική της. Μια κύρια προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης μπορεί να είναι η προσχώρηση της Τουρκίας στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS 1982). Η διασύνδεση τελωνειακής ένωσης και Σύμβασης / UNCLOS είναι απολύτως θεμιτή. Καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση ως ξεχωριστή νομική προσωπικότητα έχει προσχωρήσει στην εν λόγω Σύμβαση. Ενώ ορισμένες ρυθμίσεις της όπως αυτές για τις αλιευτικές ζώνες ανήκουν κυρίως στο πεδίο αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Και οι διεθνείς συμφωνίες στις οποίες έχει προσχωρήσει η Ένωση αποτελούν μέρος του «ενωσιακού κεκτημένου» (acquis), το οποίο μια υποψήφια, συνδεδεμένη χώρα όπως η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να αποδεχθεί.

Ακόμη η Ελλάδα μπορεί να θέσει επίσης ως προϋπόθεση την εγκατάληψη του casus belli και τη δέσμευση για παραπομπή των κοινά αποδεκτών διαφορών στη διεθνή Δικαιοσύνη / ΔΔΧ. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να έχουμε μια δέσμη - πλαίσιο ευνοϊκών ρυθμίσεων για τα ελληνoturκικά παρεμφερή με το «πακέτο του Ελσίνκι» του 1999.

Ο καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης είναι πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος ΥΠΕΣ, μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΤ και Research Associate LSE. Από τις εκδόσεις Παπαζήση κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του «Ελλάδα: ορίζοντας 2030. Οι προκλήσεις Τουρκίας και Ευρώπης».